

עין משפט‏
נר מצוה

מא:

דאי סלקא דעסק אכולסו. אמריה רב יהודה: **הא צעי מיניה רבה מרב יהודה**. כדאמרין לעיל [מ:] אסא לקמיה דרב יהודה ולא הוה צדיקה: **מחשנה ומשלים**. בערב שבת: **הא צעי רבה מרב הונא**. לעיל [שס] ולא פשט ליה: **לנחר דשמעה**. רב הונא מרב להאי אכל חכמים אומרים **הדר אגמריה למר זוטרא** ^(א) ומקמיה דלישמעיה צעא רבה מיניה ולא פשט ליה: **הנא נמי**. דרב יהודה לא תיקשי: **הא מקמי דשמעה**. מרב: **הא לנחר דשמעה**. רב הונא ורב יהודה תלמידי דרב הוו:

והלכתא מתענה ומשלים. פירוש אס ירעה להשלים דשרי להשלים דצעיא הוא אי שרי להשלים אי לא:

[ומורי אמר לי בשם ה"ר ידידיה דאפילו ר' יוסי ל"פ אלא דיכול להשלים מיהו גס ר' יוסי מודה אי אינו רוצה להשלים הרשות צידו ור' יהודה אמר אסור להשלים ואין נ"ל מדקאמר ר' יוסי אי אמה מודה לי בצי' דאז שחל להיות באחד בשבת בשאז ממחיל מצע"י והתם ע"כ דחייב קאמר דומיא דכ"י ע"ש דחייב להשלים קאמר] ^(ב) [רש"י בשם מוס' שא"ת:]

הדרן עלך בבל מערבין

מי שהוציאوهו. ע"ל דעתו וע"ל דעת קונו. ואש"ג דליכא נמי כשפים שמכשיזין פמליא של מעלה נראה דהוי ככלל רוח רעה ויצר הרע אש"ג דמשמע צ"י ואנו מגלחין (מו"ק ד' ת.) דפעמים שזכרו מתגבר עליו ואינו יכול לכופו מ"מ אדם יכול ליזהר שלא יבא לידי כך: **הדרשות**. פי' רבינו חננאל עול מלכות עובדי כוכבים ^(א) לא יזיזין ברשות ורש"י פירש נושה: **לצדדין קתני**. אסור לדעת לא רעה לתוך כך ללדדין

קמני לסוף סוף אסחזירוהו ל"ל לעולם ללדדין קמני ^(ב) (ועוד) דניחא ליה לפרש שיתקיימו דברי רב נחמן הראשונים: **ל"א הפסידו את מקומן**. אש"ג דהבא מחוץ לתחום אסור למי שנשתלח לו הני מילי התם דליתיה חוץ לתחום אכל הכא דהשתא הם במקומן שרי אפילו להאי דלפקא ולא דמי למנבל בשבת ^(ג) צמוד לא יאכל דהתם הוי אסור דאורייתא:

במזיד ל"א יאכלו. משמע לשם אדם לא יאכלו ואף על גב דנאש צבציל ישראל זה מותר לישראל אחר כיוון שנעשה אסור על ידי ישראל החמירו:

מכלל

שהוציאوهו נכרים אין לו אלא ד' אמות יצא לדעת מיבטיא אלא י' אימא חזר לדעת אין לו אלא ד"א הא גמי תנינא החזירוהו נכרים כאילו לא יצא החזירוהו הוא דכאילו לא יצא אבל הוציאوهו נכרים אין לו אלא ד"א הא גמי תנינא הוציאوهו והחזירוהו כאילו לא יצא הוציאوهו והחזירוהו נכרים אין לו אלא ד"א הא גמי תנינא הוציאوهו לדעת לא ^(א) מהו דתימא לצדדין קתני מי שהוציאوهו נכרים וחזר לדעת אין לו אלא ד' אמות אבל יצא לדעת והחזירוהו נכרים כאילו לא יצא קמ"ל בעו מיניה מרבה הוצרך לנקביו מהו אמר להם ^(ב) גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה אמרי נהרדעי ^(ג) אי פיקח הוא עייל לתחומא וכיון דעל על א"י פפא פירות שיצאו חוץ לתחום וחזרו ^(ד) אפילו במזיד לא הפסידו את מקומן מ"ט אנוסין ניניהו איתיביה רב יוסף בר שמעיה לרב פפא ר' נחמיה ור' אליעזר בן יעקב אומרים לעולם אסורין עד שיחזרו למקומן שוגגין בשוגג אין במזיד לא תנאי היא דתניא ^(ה) פירות שיצאו חוץ לתחום בשוגג יאכלו במזיד לא יאכלו

מומחין לאכילה במקום שחזרו: **אנוסים היו**. על ידי המוציאן: **אסורין**. לזוז אותן מארצם אמותיהן ולא לאוכלן אפי' חזרו אלא אם כן חזרו שוגגין אכל מויד לא: הכי גרסינן סנאי היא דסניא פירות שיצאו חוץ לתחום צנוגג יאכלו ולא גרסינן הכא וחזרו: **צנוגג יאכלו**. במקום שהן שם אם יש אדם שעירצ לאותו ד' או שהיו בני עיר אחרת סמוכים להן:

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

דאי סלקא דעסק אכולסו. אמריה רבה מרב יהודה. כדאמרין לעיל [מ:] אסא לקמיה דרב יהודה ולא הוה צדיקה: **מחשנה ומשלים**. בערב שבת: **הא צעי רבה מרב הונא**. לעיל [שס] ולא פשט ליה: **לנחר דשמעה**. רב הונא מרב להאי אכל חכמים אומרים **הדר אגמריה למר זוטרא** ^(א) ומקמיה דלישמעיה צעא רבה מיניה ולא פשט ליה: **הנא נמי**. דרב יהודה לא תיקשי: **הא מקמי דשמעה**. מרב: **הא לנחר דשמעה**. רב הונא ורב יהודה תלמידי דרב הוו:

מי שהוציאوهו נכרים. חוץ לתחום:

או רוח רעה. שנכנס בו עד ונטרפה דעתו ויאל חוץ לתחום ואחר כך נשתפה והרי הוא חוץ לתחום: **החזירוהו**. לתוך התחום: **כאילו לא יאל**. והרי כל העיר לו כד' אמות כצתמילה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח: **הוליקוהו לעיר אחרת**. והרי היא ^(א) מוקפת מחילות: או **שנסוהו צדיי או צפסר**. שהן מוקפין והיקיפן גדול: **מהנך אם כולם**. דהואיל ומוקפת מחילות הרי היא כד' אמות: **מפלגדרסין**. שם מקום: **והפליגה**. כשהיא מתרחקת משפת הים ונכנסת לאמצעו קרי ליה הפלגה ולשון לעי"ו הוא שקורין לשלונית הים פליג"א: **הלכו אם כולם**. היו מהלכין ככל הספינה דלע"פ שהספינה הולכת בשבת ויאלו חוץ לתחום הוו כמי שיאל חוץ לתחום וימתן צדיר או צסר שהספינה ממילות לה: **שראו להחמי**. בגמרא [מג.] מפרש: **לנמל**. פורט"ו צלע"ו ששם הספינות יולאות מן הים לשפתו: **מה אנו לינד**. מן הספינה לתוך העיר כלומר"ו

צאנו מחוץ לתחום משמשיכה: **גב' והרשות**. מי שיש לו נושין: **לקניניהו מאהבה**. דמכפרי עליה: **כשון מפפרים**. אפי' יש בהן חיות הרבה שמדברים אעפ"כ מתין פתאום: **הדרוקן**. חולי הפה ^(א) מושג"א: **זוודסא**. לזמן תכרימין: **חול לדעס**. מי שהוציאوهו נכרים וחזר לדעת לתוך התחום לא הוי כהחזירוהו דתנן צמתני' כאילו לא יאל: **מסו דסימא**. ממת"י ללדדין קמני והחזירוהו דסיפא מילתא צאפי נפשה היא ולאו אהוציאוהו נכרים קאי והכי קאמר מי שהוציאוהו נכרים צין כשהוא עומד צחוק צין שחזר לדעת אין לו אלא ד' אמות ומי שהיה חוץ לתחום והחזירוהו נכרים צין שהיתה יציאתו ראשונה לדעת צין שלא לדעת אלא צאונס הוי כאילו לא יאל: **קמ"ל ר"נ** דסיפא דמתני' ארישא מהדר:

הוצרך לנקיין. זה שהוציאוהו נכרים מהו ללכת מד' אמותיו: **אם לא תעשה צצפורס**. לאו דלא תסור (דברים ח) ותחומינ נמי דרבנן: **אי פיקח הוא**. האי דנלרך לנקיין ויהבו ליה רבנן רשות למיפק חוץ לארצם אמותיו: **עייל לתחומא וכיון דעל** על ומותר כאילו לא יאל דהא

ברשות על ולא גרע מהחזירוהו: **פירוס שיאלו חוץ לתחום וחזרו**. ציוס טוב לא הפסידו מקומן וכל אכל לאו דאורייתא לא העיר להן כד' אמות ויש להן לכל רוח אלפים אמה אם יו"ט הוא ואי שבת רבי

מומחין לאכילה במקום שחזרו: **אנוסים היו**. על ידי המוציאן: **אסורין**. לזוז אותן מארצם אמותיהן ולא לאוכלן אפי' חזרו אלא אם כן חזרו שוגגין אכל מויד לא: הכי גרסינן סנאי היא דסניא פירות שיאלו חוץ לתחום צנוגג יאכלו ולא גרסינן הכא וחזרו: **צנוגג יאכלו**. במקום שהן שם אם יש אדם שעירצ לאותו ד' או שהיו בני עיר אחרת סמוכים להן:

רבי

מומחין לאכילה במקום שחזרו: **אנוסים היו**. על ידי המוציאן: **אסורין**. לזוז אותן מארצם אמותיהן ולא לאוכלן אפי' חזרו אלא אם כן חזרו שוגגין אכל מויד לא: הכי גרסינן סנאי היא דסניא פירות שיאלו חוץ לתחום צנוגג יאכלו ולא גרסינן הכא וחזרו: **צנוגג יאכלו**. במקום שהן שם אם יש אדם שעירצ לאותו ד' או שהיו בני עיר אחרת סמוכים להן:

מסורת הש"ס

(א) תענית יח: ג) (ב) הערוך מפסידותין וכן איתא במשנה שצמעותין, (ג) (ד) נע"י מוס' לקמן מג: ד"ה מותרין, (ה) (פסחים ק"ג:), (ו) (ז) וי"ל רש"י בעי"ן ת. ד"ה מוודתא תכריפין צידה לדרך (בראשית מב) מתרגמינן וזרין לאורחא ומכריפין סן צידה לדרך לתמוס עכ"ל, (י) ברכות יט: שבת פא: דד: נמחות לו: ומגילה ג:), (י) כס"א: כלום, (ח) כס"א ליתא עובדי כוכבים, (ט) ר"מ מ", (י) שבת לח,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לנחר וכו' למר זוטרא ומקמיה דשמעה צעא רבה: (ב) רש"י ד"ה הדרוקן חולי הפה. נ"ב גמס' שבת פיקח בהם מדליקין דף גג מנזל להדיא שהיא חולי הטנן חו"ל הגמ' שם שגדון בהדרוקן שאל' ומותר מדרי בטן ע"כ:

גליון הש"ס

גב' אי פקח הוא. ע"י לקמן דף מד ע"ב חוט"י ד"ה ומר נכר: רש"י ד"ה חוליכוהו לעיר אחרת וכו' מוקפת מחיצות. ע"י לקמן דף מז ע"ב בסופ' ד"ה דלולא:

לעני רש"י

פירג"א. הים הפתוח. מושג"א [פור"ט]. נמל. מושג"א. ספרות (מחלת הפה).

רב ניסים גאון

אמר להו גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה. כבר פירשנוהו למעלה דהני מילי בלאו דלא תסור, אבל לאו דאורייתא לא דחי. ופירוש בבריכות בפרק מי שמתו מוטל לפניו.